

САДРЖАЈ

Увод	5
1. МУХАМЕД И ХАЛИФАТ	11
Фред М. Донер	
Историјски оквир	11
Пророк Мухамед и настанак заједнице верника	17
Почетак ширења заједнице и државе	23
Рани халифат и питање права наслеђивања	27
Халифско царство на врхунцу моћи (700–950. године н. е.)	32
Настанак халифске војске и управне власти	43
Локална аутономија, децентрализација и регионализам до 1100. године	49
Изазов исмаилизма	61
Оживљавање ислама у Магребу	67
Турци улазе у Машрик	71
Монголи и крај источног халифата	77
Халифат као покретачка снага политичких и културних промена	79
2. ПЛОД ДРВЕТА САЗНАЊА	81
Винсенџ Ц. Корнел	
Врсте извесности	81
Од спознаје Бога до поштовања суне	89
Пет стубова ислама	95
Шест стубова вере	102
Шеријат као институционализација исламске вероисповедне праксе	106
Од шеријата до такве: ислам и етика	113

3. ЗАКОН И ДРУШТВО	123
<i>Мухамед Хашим Камали</i>	
Шеријат и фикх – двојство исламског права	123
Историјат исламског права	127
Извори шеријата – Куран, суна и независно расуђивање	133
Схоластички доприноси правној мисли	141
Изразита својства шеријата – религијски и морални аспекти, континуитет и промене	147
Границе тумачења и закључивања	154
Постепеност и прагматизам – политика заснована на шеријату	158
Заједница наспрам појединца	162
Консолидација, реформе и данашњи положај исламског права	168
4. НАУКА, МЕДИЦИНА	173
<i>Ахмед Далал</i>	
Џивилизацијски амбијент почетног развоја муслиманске науке	174
Астрономија	180
Ширење граница теоретске астрономије	190
Практична астрономија	199
Математика	204
Наука о светлости	211
Инжењерство и технологија	214
Медицина	219
Природне науке: ботаника и фармакологија	230
Арапска наука – синтеза и нова открића	232
5. УМЕТНОСТ И АРХИТЕКТУРА	235
<i>Шила С. Блер и Џонаџан М. Блум</i>	
Шта је исламска уметност?	235
Уметност писања	242
Неиконичност – одсуство ликова	251
Арабеска и геометријски облици као украсни елементи	255
Обилно коришћење боја	264
Склоност ка свесној неодређености	273
6. ФИЛОЗОФИЈА И ТЕОЛОГИЈА	279
<i>Маџид Фахри</i>	
Сумрак филозофије у византијском периоду	280
Арапски преводи грчких филозофских текстова	282

Почетак систематског филозофског писања	283
Исламски неоплатонизам и неопитагорејизам	285
Међусобно дејство филозофије и догме	288
Напад на исламски неоплатонизам	294
Оживљавање перипатетизма у муслиманској Шпанији	296
Ново назадовање у литерализам и теолошка реакција	302
Ишракијски покрет у Персији	305
Развој филозофије и теологије у модерно доба	307
Филозофија у данашњем арапском свету	310
Модернизам, секуларизам и фундаментализам	311
Интерактиван однос филозофије и теологије	314
7. ИСЛАМ И ХРИШЋАНСТВО	317
<i>Џејн И. Смиш</i>	
Утицај раног ислама на хришћане и хришћанство	318
Ширење ислама на хришћанске територије	322
Хришћани и муслимани у Андалузији	329
Став средњовековног хришћанства према исламу и његовом Пророку	333
Ставови средњовековних муслимана према Европи, хришћанима и хришћанству	343
Утицај ислама на средњовековну Европу	348
Хришћански посетници Свете земље	351
Крсташки ратови и њихове последице	353
Крај средњег века	358
8. СУЛТАНАТИ И БАРУТНА ЦАРСТВА	363
<i>Ајра М. Лайдус</i>	
Основна структура средњоисточних друштава и почетно доба ислама	364
Доба султаната, 950–1500 – између Абасидског халифата и барутних царстава	368
Ново политичко и друштвено уређење	371
Држава и религија	380
Сафавидско царство	382
Шиизам у старом Ирану	386
Османско царство – његов настанак и освајања	391
Државни апарат и религија Османлија	395
Османска цивилизација и концепција царства – владари и поданици	402

Привреда Османског царства – земљиште, градски тржишни центри и спољна трговина	407
Криза и промене у османском систему –17. и 18. век	413
9. ШИРЕЊЕ МУСЛИМАНСКОГ ЦАРСТВА НА ИСТОК	417
<i>Џејн И. Смиџ</i>	
Предисторија исламске јужне Азије	418
Велики индомуслимански владари у јужној Азији	420
Утицај светаца	427
Моголски цареви и градња споменика	431
Појава ислама у југоисточној Азији	439
Прве муслиманске краљевине у Ачеху	441
Одлучујућа улога Самудре у ширењу ислама	444
Муслиманска лучка држава у Мелаки	445
Зачинима богата Молучка острва и Сулавеси	447
Ширење ислама на Јаванску краљевину	450
10. ЦЕНТРАЛНА АЗИЈА И КИНА	453
<i>Дру К. Гледни</i>	
Транснационалне везе на старом Путу свиле	457
Исламизација и Кина	463
Први начин – традиционални кинески ислам	468
Други начин – суфијске заједнице и националне мреже	470
Трећи начин – залагања скриптуралиста и реформе модерниста	481
Етничка хомогенизација народа на Путу свиле – случај Ујгура	487
Кина и њени односи са Централном Азијом – садашње везе и противречности	495
Нова Велика игра и стари Пут свиле	501
11. ИСЛАМ У АФРИЦИ ДО 1800.	503
<i>Нехемија Левцион</i>	
Гана и Мали	503
Сонгај и Тимбукту	510
Сонгај и Тимбукту у 17. и 18. веку	515
Сенегамбија	519
Канем и Борну	522
Земље народа Хауса пре цихада	526
Источни Судан	529

Рог Африке	532
Источноафричка обала	534
Исламизација Африке	537
12. ПОСТАВЉАЊЕ ТЕМЕЉА ЗА ОБНОВУ И РЕФОРМЕ ...	539
<i>Џон Оберти Вол</i>	
Реформе и обнова у великим централним државама	540
Обнова ислама у периферним областима муслиманског света	547
Обнова у транзицији — почетак 19. века	554
Покрети за обнову исламске вере на периферији исламског света у прелазном периоду	561
Ратници браниоци вере	569
Распон покрета за обнову вере у 19. веку	579
13. ЕВРОПСКИ КОЛОНИЈАЛИЗАМ И НАСТАНАК МОДЕРНИХ МУСЛИМАНСКИХ ДРЖАВА	583
<i>С. В. Р. Наср</i>	
Обликовање модерног муслиманског света — колонијализам и државне границе	586
Модерна муслиманска држава и идеолошко наслеђе колонијализма	594
Облици развоја	602
Економско наслеђе колонијализма	607
Друштвени утицај колонијализма	613
Институционални темељи постколонијалне државе	625
Војска, полиција и грађанске чиновничке институције	633
14. ГЛОБАЛИЗАЦИЈА ИСЛАМА	643
<i>Иван Јазбек Хадал</i>	
Сусрет ислама и Запада	645
Муслиманске заједнице на Западу	647
Западна имиграциона политика	654
Муслимани и изазови живота на Западу	657
Институционализација — стварање џамијске културе	662
Развој централистичких организација	668
Исламско образовање	670
Међуверски односи	675
Питање безбедности	678
Културне разлике	682
Исламско право	684

Муслимани и политика на Западу	687
Присуство муслимана — изазов за Запад	691
15. ИСЛАМ ДАНАС	695
<i>Џон Л. Есиџишо</i>	
Ислам, европски колонијализам и модерно доба	
— обнове и реформе	696
Реакције модерниста — ограничења	
и наслеђе исламског модернизма	697
Национални покрети и настанак модерних држава	704
Политички ислам	711
Анатомија једне револуције — Исламска Република Иран	717
Ислам и демократија	724
Спојивост ислама и демократије	732
Шта доноси будућност	738
Савремена муслиманска друштва — старе и нове реалности	744
Хронологија	753
Библиографија	765
Аутори	792
Аутори фотографија	795
Заокружење једног исламолошког пројекта	796
<i>Дарко Танасковић</i>	
Додатак	819
Речник	821
Индекс	863